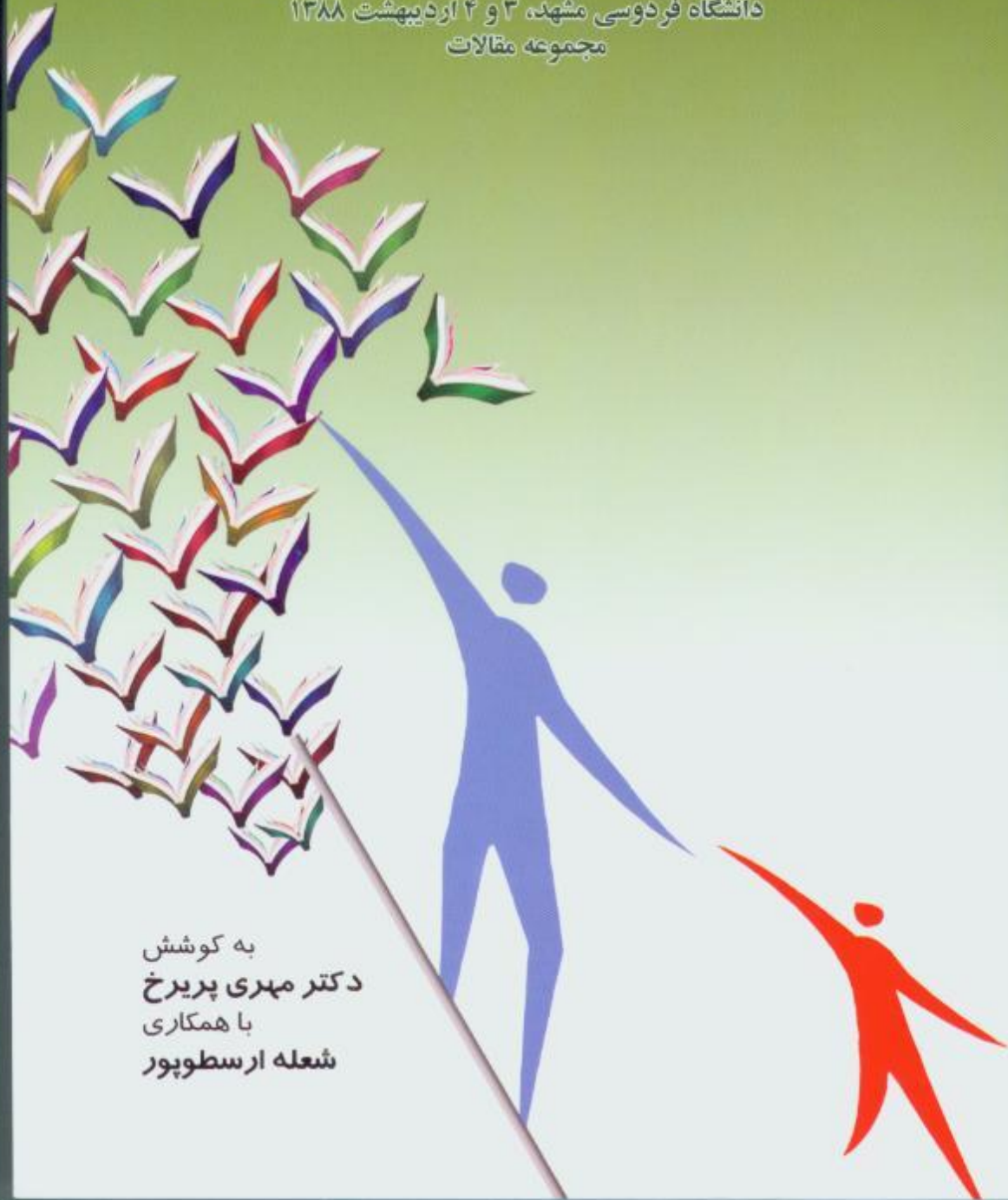

کتابخانه های آموزشی

پویا سازی نظام آموزشی و مشارکت در فرایند یاددهی - یادگیری
دانشگاه فردوسی مشهد، ۳ و ۴ اردیبهشت ۱۳۸۸
مجموعه مقالات

به کوشش
دکتر مهتری پریخ
با همکاری
شعله ارسطوپور

کتابخانه های آموزشگاهی

پویا سازی نظام آموزشی و مشارکت در فرایند

یاددهی - یادگیری

دانشگاه فردوسی مشهد، ۳ و ۴ اردیبهشت ۱۳۸۸
مجموعه مقالات

به کوشش دکتر مهتری پریخ

با همکاری شعله ارسطوپور

تهران: ۱۳۸۸

کتابخانه‌های آموزشی، بویا سازی نظام آموزشی و مشارکت در فرایند یاددهی - یادگیری: مجموعه مقالات همایش دانشگاه فردوسی مشهد ۳ و ۴ اردیبهشت ۱۳۸۸ / به کوشش دکتر مهری پریرخ و با همکاری شعله ارسطوبور. - تهران: کتابدار، ۱۳۸۸.

۷۲۶ ص. - (کتابدار: ۱۲۱؛ کتابخانه های آموزشی، ۳)

فیبا

کتابنامه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۸۹-۰۷-۱

۱. کتابخانه های مدارس -- کنگره ها، ۲. کتابخانه ها و آموزش و پرورش -- مقاله ها و خطابه ها

۸ هـ / ۴ م / ۶۷۵ Z ۰۲۷-۸

کتابخانه ملی ایران ۱۶۴۸۷۴۰

www.ketabdar.org

mohseni@ketabdar.org

عنوان: کتابخانه‌های آموزشی، بویا سازی نظام آموزشی و مشارکت در فرایند یاددهی - یادگیری
به کوشش: دکتر مهری پریرخ و با همکاری شعله ارسطوبور

امور اجرایی و کنترل متن: مهدی زاهدی، ناهید انتظاریان، نصیبه داوودی، وجیهه حسینی
ویراستار ادبی: دکتر علی حسین قاسمی

طرح جلد: محمد رامین نادری

مجموعه کتابدار: ۱۲۱، کتابخانه های آموزشی، ۳

صفحه آرایبی: حمید محسنی و فاطمه خندان

نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۸

چاپ و صحافی: چاپ تکثیر / شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه / قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۸۹-۰۷-۱

ناشر: کتابدار / نشانی پخش: تهران، صندوق پستی ۱۴۱۵۵/۱۹۷۳

تلفن: ۸۸۹۷۹۵۶۱ / دوزنگار: ۸۸۹۷۹۵۶۰ / همراه: ۰۹۱۲۱۸۸۳۵۸۱ و ۰۹۱۲۱۷۶۵۱۲۵

این همایش توسط دانشگاه فردوسی مشهد، انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران (شاخه خراسان)، وزارت آموزش و پرورش و با پشتیبانی مالی شرکت نوسا، شرکت همگامان، شرکت رای مهر و نشر کتابدار برگزار شد.

پیشگفتار

بخش ۱: جنبه های

کتابخانه آموز

مطالعه تطبیقا

نگاهی به پیش

چالش های کن

کتابخانه های

جایگاه کتابخا

تحلیل اسناد

بخش ۲: کتابخانه

جایگاه کتابدار

بررسی کیفیت

ضرورت ها و ر

کتابخانه های

مطالعه تعامل

تعامل کتابخان

شناسایی پیش

ساختمان و ک

بخش ۳: کتابخان

کتابخانه دبست

بررسی میزان

کتابخانه مدر

بخش ۴: کتابخانه

بررسی وضعی

تحلیل محتوا

بررسی تاثیر

فهرست مطالب

- پیشگفتار..... ۷
- بخش ۱: جنبه های کلی مرتبط با کتابخانه های آموزشی
- ۱۳..... کتابخانه آموزشی؛ از ضروری فلسفی تا اشتیاقی تجملی
- ۱۵..... مطالعه تطبیقی تحول در نظام های آموزش و پرورش جهان
- ۲۷..... نگاهی به پیشینه کتابخانه های آموزشی ایران
- ۴۷..... چالش های کتابخانه های آموزشی در ایران
- ۵۵..... کتابخانه های آموزشی؛ ضرورت ها، چالش ها و فرصت ها
- ۷۳..... جایگاه کتابخانه های آموزشی در نظام آموزش و پرورش کشور
- ۸۷..... تحلیل استانداردهای کتابخانه های آموزشی کشورهای مختلف
- ۱۰۳.....
- بخش ۲: کتابخانه های آموزشی، ضرورتها و چالشها
- ۱۲۱..... جایگاه کتابداران در آموزش و پرورش: نگاهی به مسائل و مشکلات
- ۱۲۳..... بررسی کیفیت همکاری بین معلمان و کتابداران در دبیرستان های شهر اصفهان
- ۱۳۳..... ضرورتها و راهکارهای عملی برای تاسیس انجمن کتابداری آموزشی ایران
- ۱۴۷..... کتابخانه های کلاسی و کارکردهای آن در تربیت اجتماعی دانش آموزان
- ۱۶۳..... مطالعه تعامل میان کتابخانه های آموزشی و کانون پرورش فکری
- ۱۷۵..... تعامل کتابخانه های آموزشی و مراکز کانون پرورش فکری کودکان
- ۱۹۳..... شناسایی پیشنیازهای پیاده سازی برنامه های "کودکان برای کودکان"
- ۲۰۷..... ساختمان و کتابخانه های مدارس: ویژگی ها و الگوها
- ۲۲۵.....
- بخش ۳: کتابخانه های آموزشی، تجربه ها و ارزیابی ها
- ۲۳۵..... کتابخانه دبستان مجتمع آموزشی المهدی: یک تجربه موفق محلی در شهر مشهد
- ۲۳۷..... بررسی میزان رضایتمندی اعضای کتابخانه کودکان و نوجوانان
- ۲۵۳..... کتابخانه مدرسه، قلب مدرسه: گزارش یک تجربه
- ۲۶۳.....
- بخش ۴: کتابخانه آموزشی، منابع، مجموعه سازی و سازماندهی
- ۲۶۹..... بررسی وضعیت مجموعه سازی کتابخانه های مدارس ابتدایی دولتی شهر تهران
- ۲۷۱..... تحلیل محتوای کتاب های درسی دبستان از نظر مفاهیم
- ۲۸۵..... بررسی تاثیر استفاده از منابع کمک آموزشی بر یادگیری مبحث دستگاه عصبی و..... ۳۰۱

یادگیری

مینی

شاخه

ن. شرکت

- ۳۲۵..... شناسایی، انتخاب و معرفی کتابهای مناسب کمک درسی
- ۳۴۵..... بررسی و شناسایی سوالهای پژوهشی کتاب های درسی
- ۳۶۷..... فهرست نویسی و رده بندی کتابهای کودکان و نوجوانان
- بخش ۵: خواندن و ترویج مطالعه..... ۳۷۵
- استقبال از دانش در پرتو افزایش جهل محنت زا..... ۳۷۷
- تحلیلی بر برنامه درسی PaC و ویژگی های مواد خواندنی مناسب در اجرای آن..... ۳۸۳
- عادت های کتابخوانی و استفاده از کتابخانه در میان دانش آموزان..... ۳۹۷
- تجدید حیات کتابخانه های آموزشی، راهکاری برای ارتقاء سرانه مطالعه..... ۴۱۵
- نگرش به خواندن دانش آموزان دووه ابتدایی..... ۴۲۹
- بخش ۶: ادبیات کودکان و نوجوانان..... ۴۴۵
- مادر قصه گو کیست؟ طراحی الگویی به منظور افزایش تفکر خلاق..... ۴۴۷
- بررسی دورنمایه های تھی در ادبیات داستانی کودک دهه هفتاد..... ۴۶۱
- بررسی نوع بیان و نوع روابط بین کلمه ای استفاده شده در بیان انواع پرسشها..... ۴۸۱
- بخش ۷: یادگیری و تفکر انتقادی..... ۴۹۵
- یادگیری مادام العمر، هوش هیجانی و ارزشیابی توصیفی..... ۴۹۷
- نوسازی شبکه ارتباطات آموزشی، به کمک کتابخانه..... ۵۱۷
- ایجاد روحیه تفکر تحلیلی در درک مفاهیم متون زبان انگلیسی..... ۵۲۷
- نقش کتاب های داستان در شکل گیری مهارت های تفکر انتقادی..... ۵۴۳
- بررسی سوالات "تفکر نقادانه" کتاب درسی زیست شناسی..... ۵۵۹
- فصل ۸: کتابخانه های آموزشی و ترویج مهارتهای سواد اطلاعاتی..... ۵۷۹
- طرح سلمان..... ۵۸۱
- نقش کتابداران در آموزش تفکر انتقادی به دانش آموزان..... ۵۹۹
- کتابخانه آموزشی و آموزش مهارت سواد اطلاعاتی..... ۶۱۵
- فصل ۹: کاربرد اینترنت و فضای مجازی..... ۶۳۹
- بررسی رفتار اطلاع یابی دانش آموزان دوره راهنمایی در اینترنت..... ۶۴۱
- فضای مجازی: تعامل کتابدار، معلم و مروج برای ترویج خواندن..... ۶۶۳
- وب سایت، منبعی نوین برای کودکان عصر حاضر در کتابخانه های آموزشی..... ۶۷۹
- مسیریاب: وسیله ای برای پیوند بین منابع کتابخانه و برنامه های درسی..... ۶۹۷
- فهرست اعضای کمیته علمی همایش..... ۷۱۵

تحلیلی بر برنامه درسی P4C^۱ و ویژگی‌های مواد خواندنی مناسب در اجرای آن

طاهره جاویدی کلاته جعفرآبادی^۲

tjavid@um.ac.ir

احمد اکبری^۳

Akbari.180@gmail.com

چکیده

با نظر به اینکه تفکر خلاق تا حدود زیادی زاینده و محصول آموزش و پرورش خلاق و پویا است، با شروع قرن بیست و یکم، اندیشمندان و مربیان تعلیم و تربیت سعی نموده اند با معرفی اصول، و برنامه‌هایی هم‌چون «حلقه کندوکاو»، «تقویت قوه قضاوت و داوری»، «برنامه درسی فلسفه برای کودکان یا P4C» و ... نگاه نوینی به تعلیم و تربیت داشته باشد. بر این اساس، مقاله حاضر بررسی معیارها و ملاک‌هایی برای تهیه مواد خواندنی و داستانی مناسب برای اجرای برنامه درسی P4C را کانون توجه خویش قرار داده است. برخی از این معیارها عبارتند از این که کتابها و مواد خواندنی به شکل داستانی تهیه شوند؛ حاوی مضامین و نکات فلسفی در قلمروهای سه‌گانه متافیزیک، معرفت‌شناسی و بویژه ارزش‌شناسی باشند؛ و بالأخره در تهیه این مواد، مقطع سنی کودکان و قابلیت‌ها، نیازها و محدودیت‌های روانشناختی کودکان مورد توجه قرار گیرد. این کتابها را می‌توان به گونه‌ای تدوین نمود که در آن، کیفیات فلسفی، بدون نمود ظاهری، در کل داستان مطرح گردد. در این صورت کودکان قادرند از طریق مطالعه گروهی داستان و بحث و گفتگو در باره آن، نکات مورد نظر را کشف نمایند، که این خود می‌تواند زمینه‌ساز نهادینه شدن این کیفیات در شخصیت کودکان و نوجوانان باشد.

کلیدواژه‌ها: برنامه درسی فلسفه برای کودکان، P4C، کتاب‌های داستانی، مواد خواندنی، کیفیات فلسفی

مقدمه

در خصوص چگونگی تربیت کودکان، در مطالعه سیر تاریخی آموزش و پرورش با رویکردهای متفاوتی مواجه می‌شویم که بارزترین آنها، آموزش و پرورش سنتی و آموزش و پرورش مترقی است. به جرات می‌توان مدعی شد که این دو رویکرد در نقطه مقابل

۱. برنامه درسی فلسفه برای کودکان (Philosophy for Children)

۲. استادیار دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد

۳. دانشجوی دکترای فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه فردوسی مشهد

قواعد منطقی استدلال و گفتگو، احترام به عقاید یکدیگر، انتقادپذیر شدن کودکان، و ... می‌شود

- تقویت و رشد ارتباط، تبیین، مشارکت و تعامل میان کودکان.
- پرورش مهارت قضاوت صحیح در دانش‌آموزان.
- توجه به زبان و ابعاد مختلف آن.
- تقویت مهارت شنیدن یا خوب گوش کردن در کودکان.
- آشنایی با حوزه‌های منطقی در خلال مطالعات اخلاقی و اجتماعی.
- توجه و تأکید بر حوزه‌های خاص فلسفی همچون اخلاق، زیبایی‌شناسی، متافیزیک و شناخت‌شناسی.

بطور کلی، توجه بیش از پیش به رویکرد فلسفه برای کودکان و تدوین و تالیف کتاب‌های داستانی مناسب به منظور اجرای بهینه این برنامه در جهت پرورش فکری دانش‌آموزان، امری اجتناب‌ناپذیر می‌باشد. مدارس و برنامه‌های درسی می‌توانند با توجه به مقتضیات محلی و شرایط مورد نیاز، این رویکرد را مورد استفاده قرار دهند. مؤلفان این مقاله، تشکیل کتابخانه‌هایی در مدارس که بتوانند از این برنامه‌ها حمایت کرده و متون مناسب مورد نیاز را در اختیار معلمان و دانش‌آموزان قرار دهند، برای موفقیت در اجرای این برنامه ضروری می‌دانند.

منابع

- اسکندری، حسین و ژاله کیانی (۱۳۸۶). تأثیر داستان بر افزایش مهارت فلسفه‌ورزی و پرسش‌گری دانش‌آموزان، فصلنامه مطالعات برنامه درسی، سال دوم شماره ۷، صص ۹-۷
- اوزمن، هوارد و ساموئل ام کراور (۱۳۷۹). مبانی فلسفه تعلیم و تربیت، ترجمه غلامرضا متقی‌فر و دیگران، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (قدس سره)، چاپ اول.
- جاویدی کلاته جعفرآبادی، طاهره (۱۳۸۵). «فلسفه برای کودکان: چشم‌اندازی نظری و بررسی تجربی»، مجموعه مقالات ششمین همایش انجمن مطالعات برنامه درسی، دانشگاه شیراز.
- حسینی، زهره (۱۳۸۴). اصول داستان‌های فکری و مفاهیم موجود در آنها، ویژه‌نامه فلسفه و کودک بنیاد حکمت صدر، زمستان، صص ۴۸-۴۵ و ۳۷-۳۶.
- رحمانی، بتول (۱۳۸۶). سیر ایجاد انگیزه فرهنگ مطالعه - فرهنگ آموزش / سال سوم / بهار و تابستان، صص ۵۱-۵۰
- شارپ، مارگارت (۱۳۸۵). ترجمه ناجی، ماهنامه مدرسه سالم شماره نخست، صص ۵۵-۵۲.
- شریعتمداری، علی (۱۳۸۲). پرورش تفکر، تهران: انتشارات فراشناختی.
- شریعتمداری، علی (۱۳۷۴). اصول و فلسفه تعلیم و تربیت، تهران: انتشارات سپهر.
- شریعتمداری، علی (۱۳۸۳). اصول و فلسفه تعلیم و تربیت. انتشارات امیرکبیر، چاپ بیست و دوم.

داستانی و مواد
به به آنچه در
استدلال و درک
به مسائلی را که
ت که فلسفه را
سورت معلمین
مخاطبین خود
بای فکر کردن
مسائل زندگی،
ت که چگونه
ای کودکان، به
ستان به منظور
ق را در کودکان
ن، می‌توان به

ی و پرورشی را از
ی دارد؛ بنابراین
ان برخوردار باشد
ان، ساختار عقلی
ساملی در جامعه،
بیافتی است که
کنند.

ورت پذیرد باعث
تیابی کودکان به